31e jaar. — Nr 36. — Zaterdag 22 Maart 1884.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. OLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

Abonnement

6 francs per jaar.
Een blad afzonderlijk 15 centimen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen 15 centimen per drukregel
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : 1 fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 22 MAART.

Van alles wat.

In eene der laatste zittingen der Kamer van volksvertegenwoordigers, heeft de achtbare heer Didder Schaetzen het woord genomen om de aandacht van het gouvernement te roepen op verscheidene zaken, die van groot belang zijn voor het arrondissement Tongeren.

Vooreerst toonde hij de noodzakelijkheid van een telegraphebureel te Alken te plaatsen. Deze volkrijke gemeente is inderdaad omringd van talrijke dorpen wier handel zeer uitgebreid is. De kosten dezer inrichting zouden zeer gering zijn mijl er te Alken reeds een postbureel en eene statie an den ijzeren weg bestaan.

De inrichting van een postbureel te Riempst is dringend gevraagd door eene talrijke bevolking die deze gemeente omringt. De gemeente Riempst s gelegen langs eenen grooten staatssteenweg in de nabijheid van de hoofdplaats des kantons. Men zou aan deze bevolking eenen waren dienst bewijzen door het oprichten van een postkantoor te Riempst.

M. Schaetzen vroeg daarenboven ten voordeele der kantons Tongeren en Borgloon dat de treinen van den ijzeren weg zouden stil houden te Jesseren en te Houppertingen. Het gouvernement, zeide hij, heeft wel is waar bevolen dat eenige treinen op de marktdagen van Tongeren in deze beide gemeenten zouden stil houden, maar dat is niet genoeg en het ware te wenschen dat alle treinen te Jesseren en te Houppertingen stil hielden om aan de inwoners dezer bevolkte streek toe te laten eenig voordeel uit den spoorweg te trekken.

Maar het voornaamste ontwerp dat M. Schaetzen het gouvernement aanbevool, was de opbouwing der nieuwe statie en de afschaffing van den doorgang op den Maestrichtersteenweg, aan de statie te Tongeren. Zal deze doorgang niet weldra afgeschalt en zal de nieuwe statie van Tongeren niet weldra worden opgebouwd ?

Al deze vragen van M. Schaetzen zijn zeer billijk, en men moest hopen dat de minister het arrondissement Tongeren eene spoedige voldoening zou belooven.

M. Ohn, minister van aardige werken, heeft geantwoord dat het voor het oogenblik onmogelijk is statiën te Jesseren en te Houppertingen te bouwen. Alles wat hij kan doen dat is van de treinen te doen stil houden voor het huisje van den baanwachter, zonder dat hieruit eenige kosten kunnen spruiten voor den Staat.

Wat de statie van Tongeren betreft, daarop heeft mijnheer de minister goed gevonden niet te antwoorden, even min als op de vraag van het postkantoor van Riempst en het telegraphe bureel van Alken.

∴

Er zijn dezer dagen stichtende dingen in de Kamer gezegd, over de officieele scholen, ter gelegenheid der bespreking van het schoolbudget.

Het stadje Virton, 2250 inwoners, heeft een nieuw gebouwd atheneum met 28 leerlingen en er zijn 19 professors. Denkt wat stroom van geld daar verloren gaat.

Te Bouillon, een stadje van 2,600 zielen, is ook een atheneum met 37 leerlingen en 14 professors !

Het gouvernement heeft het gemeentekollegie van Dinant overgenomen. De plans van herstelling en vergrootingswerken waren vastgesteld op 46,000 fr. Dat was niet schoon genoeg. Zonder eenen steen bij te metsen heeft men de kosten op 280,000 frank gebracht !

Te Blankenberge is eene middelbare school gebouwd, een echt paleis, met 30 ruime vensters in den voorgevel, dat ongeveer een half millioen gekost heeft. Er is niet een leerling. Men verhuurt nu kamers in het schoolpaleis !

In 1870 kostte het middelbaar onderwijs aan den Staat 1 million 795 duizend 411 fr. In 1884 kost het 4 millioen 214 duizend 788 fr. En er zijn meer dan 500 leerlingen minder, terwijl in de leerwijze niets veranderd is !

De gewone dienst der lagere scholen kostte in 1878 maar 7 millioen 40 duizend frank. In 1884 kost hij 10 millioen 500 duizend frank.

Vergelijkt :

De katholieken in de Kamer hebben mededeeling der rekeningen gevraagd, maar de minister heeft ze geweigerd. Hij weet waarom.

Er waren in 1878 maar 21 bedienden die zich in het ministerie van binnenlandsche zaken met het schoolbestuur bezig hielden. Thans heeft M. Van Humbeeck reeds 97 pennelekkers in dien vetten kaas gebracht.

∴

Een inspekteur van den ijzeren weg wint 5500 fr. 's jaars
Een inspekteur der belastingen 6000 » »
Een » van het enregistrement 6600 » »
Een schoolinspekteur 12000 » »

∴

Weet ge hoeveel officieele scholen er nog zijn die niet een leerling hebben ?

Honderd een en tachtig, die jaarlijks over de negen honderd duizend frank kosten.

Weet ge hoeveel scholen er nog zijn die meer dan 0 en min dan 5 kinderen hebben ?

Ongeveer vijfhonderd die jaarlijks twee millioen vijf honderd duizend frank kosten.

't Is minister Van Humbeeck die het zelfs in de Kamer bekend heeft. En 't is nog maar de helft der waarheid !

Een officieele onderwijzer heeft het tegenwoordig veel beter met zijne drie jaren kinder-studies, dan een doktor, advokaat of ingenieur.

Denkt eens dat er te Brussel schoolmeesters zijn die verleden jaar 19750 frank getrokken hebben, waaronder 2000 frank voor toezicht in het school-muzeum !

Dat muzeum bestaat uit eenige kamers in het ministerie van onderwijs : er zijn daar wat landkaarten te zien en de schoolmeesters van Brussel kunnen er boeken in lezing krijgen.

Men kan denken met wat *luxe* die zalen ingericht zijn, vermits de tapijten 32 frank den meter kosten !

In zes jaar tijds hebben de meubelen in het paleis van den minister van onderwijs, meer dan een half millioen gekost !

∴

Een brave huisvader is de officieele schoolmeester van Astene. Die man is gebrekkelijk en onbekwaam zijn ambt uit te oefenen. Wij hebben eenen brief gezien, door hem onderteekend, en waaruit blijkt dat hij zelfs zijnen naam met moeite kan schrijven.

Hij doet zijne school houden door zijn dochtertje van 15 jaar oud, en trekt daarvoor 4000 frank uit de gemeentekas. Dit gerokt meesterken is natuurlijk niet gediplomeerd !

Maar 't is een ware roman, hoe de zorgvolle vader een tweede plaatsken voor zijn ander dochterken gekregen heeft, onder zijne vaderlijke hoede. De plaats van hulponderwijzer viel open : — 't is de moeite niet waard, zegt hij aan de heeren van den gemeenteraad, er eenen nieuwen te benoemen. Er zijn zoo weinig kinders in mijne school !

En de raad dacht dat hij gelijk had. Toen nu den tijd verstreken was dat de raad eenen onderwijzer mocht benoemen, kroop de oude vos tot bij de schooloverheid en bekwam dat de plaats zou veranderd worden in eene van hulponderwijzeres : zijn tweede dochterken werd daartoe benoemd.

Nu hebben die dochterkens te samen eene school voor volwassenen geopend, waar de dorpsjongens natuurlijk in menigte naar toe gaan. En leeren dat er gedaan wordt !

In alle geval, 't is niet slecht gedacht. Het staat wel : 't is maar spijtig dat het kostje wat grof is voor de gemeente.

Dat en meer ziet men gebeuren onder het bestuur van 'nen ouden jonkman, gelijk M. Van Humbeeck.

∴

Twee slimme vogels, dat zijn de heeren Germain, algemeen bestuurder van het officieel onderwijs en Genoncreaux, bestuurder te Gembloux.

Die twee liberale heeren, welke traktementen van 12,000 en 10,000 frank genieten, hebben een beesboek uitgegeven ten gebruike der lagere scholen : dit werk is door het gouvernement aangenomen en op vele duizende exemplaren gedrukt waarvoor de schrijvers dertig duizend frank in een jaar getrokken hebben.

Maar het best van al is dat zij hetzelfde boek ook voor de katholieken gearrangeerd hebben. In de officieele uitgave wordt er noch van God noch van zijn gebod gesproken, terwijl in de katholieke uitgave gebuicheld wordt over de H. Maagd, het gebod enz.

Daar kent ge de mannen aan : dat schreeuwt tegen de vrije scholen, als zijn het nesten van domheid, maar zij maken boekjes voor die scholen !

Ge ziet daaraan hoe weinig gegrond al dat geschreeuw is.

∴

De landbouwers klagen, dat noch het gouvernement, noch de provincie, noch zelfs de gemeenten niets meer doen voor de openbare wegen.

Dat is waarlijk niet te verwonderen als men nagaat wat men met ons geld aanvangt.

Sedert vier jaren worden er met duizende franken afgetrokken van de som die door onze provincie bestemd wordt tot het verbeteren der landwegen. Dat geld wordt gebruikt tot het onderhoud der liberale scholen.

Wat de gemeenten aangaat, hunne begrootingen of budjetten worden ook geheel omgeworpen, om geld voor de scholen te krijgen. Willende buiten gemeenten iets doen, dan moeten zij beginnen met nieuwe lasten te heffen, en men weet hoe dit in dezen slechten tijd mogelijk is.

Het gouvernement, om dit jaar met de kiezing geen deficiet te hebben, heeft alle toelagen voor wegen uit het budget geschrabt. Men berekent dat de katholieken, om de wegen te herstellen die de liberalen laten vervallen, **twee honderd millioen frank** zullen moeten uitgeven.

∴

De lezing van oude dagbladen, zegt *Le Patriote*, is soms zonderling belangwekkend.

Den anderen dag, zegt het blad, troffen wij tusschen eenen hoop oude papieren een nummer van *La Gazette* aan, in 't welk een artikel wordt aangetroffen over de buitengewone soberheid die bij de maahijden der liberale inkwisitors heerschte, bij zooverre dat ze soms bijna honger leden.

Luistert hoe *La Gazette* de matigheid der liberale inkwisiteurs beschrijft :

« Wij hebben verschillige enkwesten bijgewoond en verscheidene malen zijn wij bij toeval getuigen geweest — namelijk in de plaatsen waar slechts een hotel bestaat, — van die benijdenswaardige feestmalen. Ehwel ! wij mogen bevestigen dat de liberale inkwisiteurs zich met de allergrootste eenvoudigheid voeden ; eenmaal herinneren wij ons dat het banket bestond uit ongenoegzaam gekookte fricadellen ; een andermaal waren het bufstukken die men ongeschonden moest laten omdat zij aan 't staal der messen eenen onoverwinbaren wederstand boden ; wij herinneren ons ook eene onmoembare salaad en nog meer andere voedsels zonder geur of smaak.

« Wat de fijne wijnen betreft, 't was algemeen 't hier van de streek dat hem verving, de enkwest-commissie droek op 't dessert een glasje kleinen of gemeenen wijn om te doen gelijk iedereen. »

Hoort ge dat, geeerde lezers ?... En die half ruwe fricadellen, die bufstukken zoo hard dat men er nog met geen bijl doorkappen kon, die slechte salaad, enz. hebben tot 278 en 290,47 franks dagis gekost ?...

Indien het waar is wat *La Gazette* over de matigheid der inkwisiteurs schrijft, dan moeten zij grote sullen geweest zijn, om zich door de hotelhouders zoo deerlijk te laten beet nemen, in andere woorden, te laten scheren zonder zeep !...

∴

Te Bouillon zetelde Bouvier maar eenen dag, en de kosten van 't hotel beliepen op 290 fr. 47 c. Te Palisel ging dezelfde Bouvier 2 dagen en verteerde er in 't hotel voor 278 fr. 45 c.

Te Arlen hield Bouvier 5 zittingen en de rekening van 't hotel beliep op 552 fr. 15 c. — Te Messancy was de rekening van 't hotel, voor 2 dagen, 259 fr. 70 c. — Total, voor acht dagen, 1140 fr. 70 centiemen, niets dan van hotelkosten.

Ge zoudt zeggen, hoe krijgen ze het op ! — Nu, dat is geen school-enkwest meer, maar een..... *schotel-enkwest.*

Nieuwjaarsgiften

AAN Z. H. LEO XIII.

Volgens het verlangen van het parisschlijk comiteit van het bisdom Luik, zullen wij toekomenden zaterdag, 29 Maart, de lijst der Nieuwjaarsgiften sluiten.

Wij verzoeken dringend de personen, die ons tot hiertoe hunne gaft nog niet toegezonden hebben, ons dezelve in den loop der week te doen toekomen.

Mgr. de Bisschop van Luik zal dadelijk na Paschen naar Rome vertrekken en het bedrag der Nieuwjaarsgiften van zijn bisdom aan de voeten van Zijne Heiligheid neerleggen.

10e LIJST.

Bedrag der vorige lijst	fr. 1954,75
M. Emile Lamme te Tongeren	10,00
Naamloos van Widoye	5,00
Totaal	fr. 1964,75

Het genzenblad begint gewaar te worden dat het zich in 't geheel niet op vasten grond bevindt in zake van het hospitaal en het armenbureel. Zijn laatste artikel sluit met het woordje *Linde*. Dat laat genoegzaam veronderstellen dat de verdediger van het schepencollege er mede zou willen gedaan hebben.

Maar men trekt er zoo niet van door, konfrater, en terwijl gij getracht hebt uwe bazen te verrechtvaardigen in de kwestie der politieke middrijvingen in hospitaal en armenbureel, laten wij u niet toe het geschil te ontvluchten alvorens de zaak opgeklaard zij.

Thans beschuldigt het genzenblad de katholieken niet meer de eerste middrijvingen begaan te hebben ; het heeft zich eindelijk door de tastbaarste bewijzen laten overreden. Maar nu werden de katholieken beschuldigd van in 1872 geweigerd te hebben den heer de Tiecken voor hunnen kandidaat aan te nemen en een voorstel van den heer Perreau verstooten te hebben dat luidde als volgt : « *Moet de heer de Tiecken op de katholieke lijst gebracht worden ?* »

Zoodat de katholieken nog niet genoeg gedaan hebben met de kandidatuur van den heer de Tiecken niet te bestrijden, zij hadden het hoofd hunner tegenstrevers als kandidaat moetenaannemen! kom ! dat is niet ernstig, en het zou dwaas gehandeld zijn dat alles te bespreken.

Laten wij de vrage eens on der een ander oogpunt aan het genzenblad voorstellen.

Welke verwijting, als 't u beheft, hadde men de katholieken kunnen doen indien, in plaats van in 1872 op de lijst hunner kandidaten eene plaats open te laten, ten einde aan hunne kiezers toe te laten hunne stem aan den heer de Tiecken te geven, zij eens eene volledige lijst aangebracht en aldus het hoofd der liberalen bestreden hadden ? Men zal toch niet gaan betwisten dat van het oogenblik dat deze het strijdperk binnen trad om de katholieken te bevechten en als kandidaat der liberale associatie vooruit te treden, wij het volle recht hadden hem eenen tegenstrever voor te stellen.

Dat recht hadden wij, wij hebben er enkel geen gebruik willen van maken !

Daarenvoegen, hebben wij de liberale associatie van Tongeren kandidaten zien bestrijden die meer talent hadden, meer kennissen, meer verdienste, meer aanzien, en een roemvoller verleden dan de heer de Tiecken ; mannen die grootere diensten bewezen hadden dan hij ; mannen die door het gansche land, zonder aanzien van partij, als eene nationale vermaandheid aanzien worden, — wat wel juist het geval niet is met den heer L. de Tiecken. — Aan de liberalen moest het toegelaten zijn den eerbiedwaardigen heer Lamme de laagste beleedigingen toe te werpen en door alle mogelijke middelen te bestrijden, terwijl de persoon van den heer de Tiecken onschendbaar moest blijven en zelf door de katholieke associatie aan het hoofd der kandidaten lijst moest gesteld worden !

Men ziet wat de grote woorden van het genzenblad waard zijn. En is het nu niet belachelijk en eerbiedig van de middrijvingen door de liberalen in hospitaal en armenbureel gepleegd, te willen verontschuldigen, onder voorwends dat ze noodzakelijk gemaakt werden door het gedrag der katholieken in de kiezingen van 1872 ?

Is het niet belachelijk te zeggen — de katholieken hebben op het kiesterrein gestreden, wij gaan ze op onze beurt bestrijden op het terrein van de besturen der heilzaamheidsgestichten ?

Is er een enkel verstandig mensch die met begrijpe dat de politieke strijd in de kiezingen juist op zijne plaats is, maar buiten de besturen der heilzaamheidsgestichten moet blijven ? Bevecht uwe tegenstrevers op het kiesterrein, maar gaat toch niet alle oogenblikken het bestuur der liefdadigheidsgestichten in wanorde brengen, met bij iedere gelegenheid de bekwaamste en ervarenste leden door nulliteiten te vervangen, die enkel voor verdienste hebben eene groote hoeveelheid ambitie, onwetendheid en politieke drift.

Die kinderachtige handelwijze die nooit te Tongeren gevolgd werd, is hier ingebracht door de heeren Perreau en Ghineau.

Het eerste wat zij op het stadhuis verrichtten, was twee rechtsgeleerden, de heeren Daris en Hettenville, uit het bestuur der gasthuizen te verjagen.

Dit stelsel, tegen hetwelk wij niet opgehouden hebben te protesteeren, hebben zij zonder afbreking gevolgd, en heden maken zij zich gereed om den heer Goor uit het bureel van welladigheid te zetten en den heer Copis uit het bestuur der gasthuizen.

Door wie gaan zij die uittredende leden vervangen ? Dat weten zij nog niet ; maar zij hebben besloten hen te verdrijven, al vonden zij niemand om hen te vervangen.

Wij raden het schepencollege dringend aan, in het belang onzer heilzaamheidsgestichten, die handelwijze te staken. Men zal ons niet aanhoeren wij weten het, maar wij willen niet dat zulke terugstootende feiten plaats grijpen, zonder dat wij de stem verheffen om in naam der openbare eerbaarheid te protesteeren.

Herman COUTEREEL

HISTORISCHE NOVELLE

door E. M. MEGANCK.

(3e VERVOLG.)

Maar reeds snelde de weder gelukkige moeder een ouden geestelijken te gemoet, welke juist de kerkdeur uitkwam.

— Goede oom, juichte zij, onze Hendrik leeft : zie wat hij ons schrijft !

Ook het smartelijk gelaat des priesters helderde op bij het lezen dier troostrijke woorden. En, als door een zelfde ingeving bezield, traden nu de twee personen, in welke wij reeds Hendriks moeder en den deken van het kapittel der Sint-Pieters-kerk hebben erkend, den tempel weder binnen. Zij richtten zich naar een kleine autaar in den rechter zijbeuk, niet ver van het portaal, en knielden daar neder voor een gekleed Christusbeeld, dat om deszelfs hoogbruine kleur, toen reeds den « bruinen Lieven Heer » werd genaamd. Dat beeld werd door de Leuvenaars sinds lang met eene bijzondere godsvrucht geëerd ; en de bruine kleur was alleen het gevolg, zegde men, van de valsche eeden, door het Leuvensch magistraat, bij zijne inhuldiging, gedaan. Toen na eenige oogenblikken de deken en zijne nicht rechtstonden om te vertrekken, zaten er reeds talrijke personen achter hen geknield te bidden ; een bewijs, dat het ontvangen nieuws zich met bliksemsnelheid moest hebben verspreid. Zonder een woord te spreken stapten zij nu huiswaarts, hun gemoed was te vol ; voor dien overvloed van gedachten vonden zij geene woorden genoeg. Eerst wanneer zij in de groote zaal hunner woning aan den haard waren gezeten, brak de oude priester de stilte af.

— Weet gij, Maria, zegde hij, waarhij het komt, dat die weinige woorden van Hendrik onze harten met vreugd en hoop vervullen ? Het is, omdat wij in onzen grooten angst op God hebben gesteund ! Die woorden, hoe onbepaald ook, zijn voor ons een bewijs dat wij ons niet te vergeefs op Hem betrouwd hebben.

— Het is waar, heve oom, zegde de vrouw : wij kunnen Hem niet genoeg dankbaar zijn, dien goeden Vader, die alles ten beste schikt !... Hij is altoos mijne toevlucht geweest. Hij heeft mij nooit verlaten ! Zeer vroeg verloor ik mijne ouders ; en gij, de vriend mijns armen vaders, gij naamt mij tot u : en de dochter des volks voeddet gij op met eene bezorgdheid, die menige edelgeborene vrouw voor haar kind mocht hebben benijd. Later, toen gij gewaar werd, dat uw eigen neef Herman liefdegevoelens voor mij begon te koesteren, heeft mijn nederige oorsprong u niet weder houden een huwelijk tusschen mij en Herman te laten tot stand komen ; en de dochter eens gemeenen wevers werd de echtgenoote van den edelen Herman Coutereel !...

— En zij ware zijne gelukkige echtgenoote gebleven, zei de priester, hadde niet eenige onzer edelen, welke op Hermans band gerekend hadden voor hunne eigene dochters, den eenvoudigen jongen tegen u opgemaakt.... O, zij hebben u groot kwaad gedaan, mijn kind : groot kwaad ; maar gij hebt het hun reeds lang vergeven, niet waar ?...

— Anders zou ik niet waard zijn den naam van christene te dragen, lieve oom !... Maar denkt eens : zij hebben eerst gepoogd Herman van zijn natuurlijk recht tot het schependom te berooven ; wanneer dit hun niet gelukte, verspreidden zij bij de gehoorte van mijnen zoon laster over mijne getrouwheid ! Voor eenen edelman, voor eenen man van eer, zijn dat zeer zware beproevingen, oom : zij waren te zwaar voor Herman. Ilelaas, eerst sedert dat is hij een rampzalige tuischer geworden !... Wat hij mij en zijn kind heeft misdaan, was enkel aan wanhoop, aan waanzinnige zielesmart te wijten !... Maar u, oms aller weldoener ; u, die enkel zijn heil bedoeldet ; u, oom, durven mishandelen, u willen ombals brengen !... O, waarom moest de ongelukkige ook nog zoo ver komen !...

— Hij was verdwaald !... Laat ons dit hopen, mijn kind ; ik heb hem ook sedert lang alles vergeven !... Wie weet of ongelukkige lasteraars mij niet bij hem hadden uitgemaakt als de oorzaak van zijn ingebeeld ongeluk !... Maar, mijn kind, daarin ligt gansch de oorzaak niet : ware er in Herman eenig godsdienstig gevoel geweest, o, hij ware nooit zoo ongelukkig geworden.... Ik heb er dikwijls zijne moeder over berispt, dat zij hem al te veel toeliet, hem al te weinig op zijne plichten deed passen !... Het baatte niet, en menigmaal heeft zij door onwaarheden de misslagen van haren zoon bij mij willen verschoonen. Ik hoopte, dat Herman, door zijn huwelijk, vroom en goed zou zijn geworden ; maar, gij weet het, Maria, hoe zijne moeder zelve dan zijne buitensporigheden in de hand heeft gewerkt, door zich ook te laten overpraten en zich tegen u en mij te verklaren !... Ach, die ongelukkige vrouw heeft hare zwakheid duur geboet !... Wat mag er van haar geworden zijn .... de vroeger zoo hoovaardige edelvrouw !...

— O, zij was nochtans zoo goed voor mij in de eerste jaren van ons huwelijk, zuchtte de vrouw. De Heer houde haar in zijne bescherming !

— Die hoogmoed ! die hoegmoed ! vervolgde de priester, als hadde hij de woorden zijner nicht niet verstaan : wel mag hij de oorsprong heeten van alle kwaad !... De hoovaardij heeft de eerste zonde in de wereld gebracht ; de hoovaardij maakt de menschen vooits ongelukkig, want zij teelt afgunst en onrecht !... Ware Leuven met een oprecht paradijs zonder den hoogmoed zijner edelen ?... Het volk is werkzaam ; de nijverheid groeit dagelijks aan ; maar het volk wordt rijk, en edelen benijden dien rijkdom. Het volk wordt machtig : de edelen vreezen die macht boven de hunne te zien klimmen, en zij worden er vijandig aan. Onze wijze hertog, die weet dat de arbeid een zegen kan worden, wanneer hij door de orde wordt geleid en op rechtvaardighed mag steunen, heeft de nijverheden zijner Leuvensche onderdanen begunstigd ; hij heeft hun toegestaan ambachten en gilden op te richten en deze instellingen met talrijke voorrechten begiftigd ; maar de edelen weten die voorrechten zoo arglistig uit te pluizen en zoo hoovaardig toe te passen, dat zij meestal hunnen onwettigen willekeur op die voorrechten zelven durven grouden !... En elke ongerechtigheid, eenmaal gepleegd, dient, o gruwel ! tot verschooning en wettiging van een aantal dergelijke ongerechtigheden die volgen ! Hoeveel eerlijke burgers zijn niet reeds uit de stad gebannen, op de enkele beschuldiging van den eenen of anderen edele, die in hen gedweee werktuigen zijner overvloedige grillen vond !... En is er niet eergisteren avond weder een ambachtsgezel zoo goed als vermoord door eenen edelen ; en is de moordenaar niet heden voor de oogen van den baljuw en van den schout in de kerk komen zitten ?...

— O ja, oom, er wordt hier groot onrecht gepleegd, zuchtte de vrouw. Indien onze goede hertog het wist !...

— En meent gij dan, mijne dochter, dat er niet reeds klachten over dit alles gedaan zijn aan den goeden hertog ? Maar de ambachtsheden zelven zijn niet eerbiedig !... Daar ook speelt de hoogmoed reeds zijne rol ! Daar ook zijn er reeds velen, die afgunstig zijn over medebroeders welke aan het hoofd der neeringen zijn geplaatst. Die mannen nu worden door de edelen gebruikt om de klachten van het volk te leugenstraffen !... En sedert onze hertog meest altijd buiten Leuven verblijft, is dit middel hun bijzonder gemakkelijk gevallen !...

— Arme verblinde broeders ! deed de vrouw.

— En echter, vervolgde de priester, ontbreekt het niet aan doorzicht bij zekere hoofdmannen der neeringen. Maar het is zoo, de afgunst loopt altoos de inzichten en de plannen dier burgers in den weg !... Wellicht zal het beteren, wanneer er uit onze edele familien zelven een kamper voor de volksrechten zal opryzen !...

— Och, oom, aan beschermers ontbreekt het hier niet : elke edele heeft immers eenige burgersfamilien, welke hij beschermt ?...

— Ja, mijne dochter ; maar zooals ik het zeg, het is juist die bescherming, welke zoo noodzaklig is aan het volk : want alle die beschermers komen volmaakt overeen om de burgerij in het alzemeen te verdrukken ; en de dankbaarheid, welke de burgers aan eenige bijzondere weldoeners verbandt, wordt door deze op de schandigste wijze misbruikt om het volk uit te zuigen, te misleiden en onder het onwettige juk te houden !... Neen, ik bedoel eenen man, die zich voor de volksklasse zou opofferen ; iemand gelijk den edelen en vromen de Saedeleer !... Ongelukkiglijk is de man te oud !... Volgden de neeringen echter zijnen reeds raad !...

— En Hendrik, lieve oom : hij die zoo vurig de burgerij bemint, die zoo ongeduldig het onrecht aanschouwt, waaronder zij gebukt gaat ! — Indien hij eens die kamper mocht worden !...